

TEATRUL SECOLULUI XXI ÎNTRE UTOPIE ȘI PRAGMATISM

Lupta scenică – Resurse informative ale textului dramatic

Bogdan LUPEICĂ

Rezumat: Problemele pe care le stârnesc manifestările agresive, îndeosebi cele cu caracter antisocial, au existat din totdeauna și sunt de mare actualitate, mass-media evidențiind zilnic prezența violenței în societatea noastră sub aspectul ei extrem și impresionant: asasinate, tâlhării, violuri, atacuri cu mână armată, atentate etc. Iată de ce, *agresivitatea* reprezintă o problemă socială pentru care se așteaptă o soluție. În acest context, într-o lume caracterizată printr-o creștere a agresivității atât la nivelul relațiilor interpersonale, cât și la nivelul celor internaționale, studiul științific al cauzelor violenței, precum și al mijloacelor de a reduce prevalența acestora capătă o importanță majoră. Acest aspect ne-a determinat să îl luăm în calcul atât în structurarea luptelor scenice, cât și în alcătuirea strategiilor didactice.

Cuvinte cheie: violență, agresivitate, strategii didactice.

Teatrul tânăr – o nouă dimensiune a dramaticului

Diana NECHIT

Rezumat: Noțiunile de educație prin teatru, teatru prin publicul tânăr, rolul moralizator al teatrului, teatrul ca acțiune socială au devenit sintagme din ce în ce mai uzitate în spațiul dramatic și spectacular românesc, ceva mai lent decât modelele sale occidentale și nord-americane. Realitatea este una mult prea stringentă, agresivă și solicitantă pentru a mai putea fi ignorată de către lumea spectacolului, iar publicul, în special, cel tânăr, are o nevoie acută de identificare cu această realitate din care face parte, pe care nu o mai vrea ocolită, refutată, cosmetizată, ci brutală, invazivă, iar formele teatrale alese respectă convenția teatrală la nivel formal, dar nu neapărat la nivelul discursului. Articolul de față își propune o radioscopie a stării de fapt, a unei felii teatrale contemporane, și anume primele încercări consistente de teatru tânăr la Sibiu pe o categorie de vârstă considerată ca fiind problematică în teoria receptării actului artistic, și anume +14.

Cuvinte cheie: teatru tânăr, educație prin teatru, teatru social, copil, familie, violență, Sibiu

Fascinația gigantescului. Construcții utopice pe scena secolului XXI

Ioana PETCU

Rezumat: Dacă punem în discuție termenul de *utopie* în teatru, vom observa că el trebuie discutat pe paliere multiple: spații utopice, timp utopic, utopii performative care includ mesaje idealiste. Cu certitudine însă, marii vizionari în teatru au căutat să dea contur propriilor lumi utopice, unii dintre ei rămânând doar la planuri și teorii, alții, din ce în ce mai numeroși, beneficiari ai tehnologiilor avansate, realizând în practic visele ce-i neliniștesc. Ne-am îndreptat atenția către acei regizori, ei înșiși „vrăjitori” ai scenei, care, alături de scenografi de talent, au adus în fața publicului lumi (și idei) dintre cele mai fanteziste. I-am discutat în acest context pe Frank Castorf și Tomaž Pandur. Cu toate că în aparență diferiți, și ca mesaj și ca modalitate de exprimare, cei doi fac parte din galeria artiștilor curajoși, provocatori, onirici. Dincolo de fascinația colosalului, ușor de remarcat prin puternică amprentă vizuală, aceștia „militează” pentru un teatru al miraculosului și pentru un viitor care nu va epuiza niciodată creativitatea umană.

Cuvinte cheie: utopii teatrale, scenografie, regie, light design.

Recitalul actoricesc via cercetarea doctorală

Anca-Maria RUSU

Rezumat: Organism viu, deci adaptabil, teatrul a experimentat și continuă să o facă, spațiul virtualității, precum și extinderea limitelor teatralității, reconsiderându-și mereu modalitățile de expresie, bogat câmp de investigație pentru cercetarea actuală. Îndreptându-și atenția asupra prestației actorului în recital, în cadrul cercetării sale doctorale întreprinse cu asiduitate pe parcursul mai multor ani, Adrian Buliga decupează o arie de cercetare clar conturată, și anume specificul artei actorului în coordonatele pe care le trasează tehnica și metodele de lucru în contextul teatrului multimedia, neezitând să repună în discuție formula „recital actoricesc”. Cercetarea sa reprezintă o premieră în spațiul demersurilor doctorale de la noi.

Cuvinte cheie: recital, tehnici multimedia, limbaj teatral postmodern,

imagine video, Light-Art

De la mimul corporal la dans, artă vizuală și formă abstractă

Alba Simina STANCIU

Rezumat : Infinitel combinații, diversitatea și tendințele performative ale secolului XX – care au fixat ca obiectiv abilitatea corpului performerului – au ca „puncte de pornire” un fenomen dezvoltat de mediul artistic francez. Mimul corporal

și personajele „cheie” - Jacques Copeau, Étienne Decroux, Jacques Lecoq – accentuează importanța antrenamentului fizic în procesul construirii tehnicii de interpretare a actorului și expresie corporală, care „pun corpul într-o formă”¹. Continuatorii acestor școli extind tehnica mimului corporal către dans, compoziții

sculpturale, către noi abordări ale imaginii teatrale, dar mai presus de toate către formule eficiente ce privesc antrenamentul actorului.

Cuvinte cheie : Mimul corporal, performance, antrenament, formă, improvizație, dans contemporan.

Imaginări spectaculare de coerciție sistemică

Emanuel-Alexandru VASILIU

Rezumat: Articolul de față examinează generarea de text dramaturgic de autor în două spectacole aparținând genurilor teatral și coregrafic ("Tipografic, majuscul" – 2011, Teatrul Odeon, regie Gianina Cărbunariu și "Dedublarea" – 2007, UNATC/CNDB, coregrafie Mădălina Dan). Aportul tehnologiei video și de sonorizare în piesa de teatru, respectiv formele de improvizație coregrafică în piesa de dans contemporan sunt analizate din punctul de vedere al raportului dintre categoriile estetic-filosofice propuse și al contribuției la înnoirea limbajului teatral. Particularitățile pieselor alese spre analiză sunt asociate cu tendințele europene, în vreme ce în sprijinul comunicării dintre artele spectacolului sunt citate exemple din domeniul cinematografului, cu un accent final pe condițiile de producție, care determină forma teatrală.

Cuvinte cheie: teatru documentar, improvizație de contact, dedramatizare, teatru de investigație

Michael Smith - un fondator al mișcării Off-off Broadway

Nic ULARU

Rezumat: Următorul articol se bazează pe memoriile nepublicate pe care domnul Michael Smith a avut amabilitatea să mi le transmită, și pe cele două interviuri pe care le-am avut cu domnia sa în decembrie 2015 și ianuarie 2016.

Cuvinte cheie: Off-off Broadway, Michael Smith, interviu.

„A fi artist înseamnă în primul rând a fi liber”

Interviu cu Prof.univ.dr. Cristian Pepino

Tamara CONSTANTINESCU

Rezumat: Regizorul și profesorul univ. dr. Cristian Pepino face mărturisiri revistei „Colocvii teatrale” despre viziuni regizorale și scenografice, despre povești și misterul lor, despre păpuși și păpușari, despre personalități ale teatrului românesc de animație.

Cuvinte cheie: Cristian Pepino, regie, teatru de animație.

Maitreyi & Dragostea nu moare într-o nouă formulă scenică convorbire cu regizorul Adrian Roman, S.U.A

Cristina SCARLAT

Rezumat: Regizor născut în România și care trăiește la New York, Adrian Roman a studiat filosofia în cadrul unui Masterat la Universitatea din Delhi, India. La Columbia University, School of the Arts a obținut un masterat în regia de teatru. A predat la Facultatea de Teatru și Televiziune din Cluj-Napoca. În România, a montat la Teatrul Național din Cluj, Teatrul de Nord din Satu Mare și la Teatrul din Baia Mare piese de Iasmina Reza (*Art*), Cehov (*Căsătoria*), Maitreyi, după romanul lui Mircea Eliade, Shakespeare (*Richard al II – Iea*). În New York a montat *Lecția* de Eugen Ionescu (Riverside Theatre), *He/She* de Nanna Mwaluko (Nuyorican Poets Café), *The Redevelopment* de Vaclav Havel (Columbia University), *Hurt* de Saviana Stănescu (Manhattan Repertory Theater), *Soundwaves: The passion of Noor*

Inayat Khan de Joe Martin (New York Frienge Festival Official Selection),
My Stubborn Tongue de Anna Fishbeyn (London, SOHO Theater).

Cuvinte cheie: Eliade, Maitreyi Devi, Maitreyi, Dragostea nu moare,
teatru, Baia Mare, Adrian Roman

Dürrenmatt și vizita absurdului *Der Besuch der alten Dame* și *En attendant Godot*. Interferențe și conexiuni

Alexndra BANDAC

Rezumat: *Vizita bătrânei doamne*, poate cel mai cunoscut text al lui Friedrich Dürrenmatt, cu siguranță cel mai jucat, reprezintă, din punctul nostru de vedere, un barometru dramaturgic al mijlocului de secol XX. Fără a încerca o cantonare a autorului într-o anumită școală sau tendință literar-dramatică, nu putem să nu remarcăm anumite similitudini ale acestui text cu alte piese ale unor contemporani lui Dürrenmatt, pe cât de banală putând să pară această supoziție, pe atât de incitantă fiind, din punctul nostru de vedere. Inspirat de *Revizorul* lui Gogol, preocupat de oglindirea artistică a unor bulversante realități socio-politice, fidel tradiției dramaturgice și, în același timp, un avangardist al conceptelor sintetizate în replicile personajelor sale, Dürrenmatt operează cu o subtilă jonglerie a comicului și a tragicului în operele sale, în special în cazul acestui text (scris în 1956), unde îmbinarea celor două tendințe dă naștere unui acut sentiment al grotescului. Din acest punct de vedere, dramaturgul elvețian se apropie de Samuel Beckett care, în mod similar, cu doar trei ani înainte (1953), prezenta publicului francez premiera *En attendant Godot*, spectacol al cărui text avea să dinamiteze gândirea teatrală a secolului XX. Unul dintre modalitățile preferate de Beckett în crearea dinamismului dramaturgic este tocmai această continuă pendulare între râs și plâns, între comic și tragic, grotescul fiind și la dramaturgul irlandez unul dintre motivele recurente. Pornind de la premisa aceasta, vom încerca să exploatăm interferențele și conexiunile dintre textele de teatru semnate de Dürrenmatt și Beckett, oprindu-ne asupra creațiilor centrale ale acestora, anume *Vizita bătrânei doamne* și *En attendant Godot*.

Cuvinte cheie: Friedrich Dürrenmatt, Samuel Beckett, *Vizita bătrânei doamne*, *Așteptându-l pe Godot*.

Pragmatismul american (re)vizitat la Tracy Letts: *Acasă în miezul verii* pe ecran/ scena teatrului național ieșean

Ana-Magdalena PETRARU

Rezumat: *Acasă în miezul verii* de Tracy Letts, dramaturg contemporan premiat (o dată Pulitzer și de cinci ori Tony), se pretează unei interpretări pragmatice sub raportul relațiilor de familie și a conflictului dintre generații. Așadar, după o scurtă incursiune în opera mai puțin cunoscută a autorului și încadrarea sa în dramaturgia americană contemporană, ne propunem să aplicăm precepte precum maximă și consecințe pragmatice sau contingenta punctelor de plecare textului pus în scenă și ecranizat, fără a stăruia asupra diferențelor dintre teatru și film pe care le găsim irelevante scopurilor noastre. Nu vom ignora, desigur, nici raportul dintre pragmatismul filosofic și cel critico-literar, cu aplicații genului dramatic, de unde ne extragem metodele.

Cuvinte cheie: (auto)ficțiune, pragmatism, relații de familie, piesă/film, dramaturgie americană contemporană.

Parisul lui Matei Vișniec

Cristina SCARLAT

Rezumat: Parisul lui Matei Vișniec este unul al nostalgiilor, al spectacolului stradal cotidian, al bucuriei de a trăi într-un orizont în care trecut și prezent, poveste și istorie reală se împletesc armonios și viu, colorat. Documentarul realizat de TVR Iași în 2015 reprezintă o altă pagină emoționantă semnată direct de un alt mare român stabilit la Paris. Cioran, Ionesco, Eliade, Tzara, Brâncuși au respirat acolo și și-au căutat acolo liniștea, libertatea, împlinirea. S-au remarcat cu asupra de măsură și s-au dincolo de țară, devenind voci care s-au făcut auzite peste granițele și ale Franței, și ale României. Au semnat pagini de glorioase revelații artistice și împliniri, care par cât se poate de firești, cât se poate de în matca generoasă a vieții culturale universale, devenind marcă și simbol de netăgăduit. Matei Vișniec, alături de George Banu se adaugă listei de *ilustrii*, firesc, bogat, plin, luminos. Amândurora, aplauzelor la scenă deschisă le adăugăm pe cele ale gândului și ale cuvântului. Așa cum o face pentru Matei Vișniec și documentarul semnat de Andreea Știliuc, purtând marca TVR.

Cuvinte cheie: *Paris, Matei Vișniec, spectacol, cotidian*

Jurnal de Festival

Anca Doina CIOBOTARU

Rezumat: Festivalul este – prin definiție – un spațiu al întâlnirilor, în cadrul căruia toți participanții își demonstrează realizările, fapt ce poate determina transformarea acestui tip de manifestare într-o ipotetică „școală intensivă”. Puțini sunt însă cei care au șansa parcurgerii integrale a programului. Lupta cu problemele administrative-financiare ale organizatorilor este cu atât mai dură cu cât dimensiunile și standardele vizate cresc.

Cuvinte cheie: teatru de animație, festival, spectacol, Galați.

Un „clown” de elită. Mihai Curagău

Însemnări pe marginea spectacolului Angajare de clown de la Teatrul Satiricus - Chișinău

Dumitriana CONDURACHE

Rezumat: Tragicomedie cu final tragic, *Angajare de clown*, prin regia lui Sandu Grecu, dezvăluie calitățile de tragediograf ale dramaturgului Matei Vișniec. Pe o construcție regizorală solidă, un actor de mare talent poartă emoția întregului spectacol către sală. Mihai Curagău este un actor ale cărui talent și știință scenică îl fac unul dintre cei mai buni interpreți ai „clownului” Peppino, dintr-o piesă devenită clasică în dramaturgia contemporană românească și universală.

Cuvinte-cheie: clown, *Angajare de clown*, Mihai Curagău, Matei Vișniec, Sandu Grecu, tragedie

Recenzie

Odette BLUMENFELD

Mihaela Mîrțu, *L'Acteur dans les rets de la fiction*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, 2014, pp.317.

Invitație la lectură

Anca Doina CIOBOTARU

Rezumat: Festivalul buzoian GALA VEDETELOR, ajuns la a XIII – a ediție, are o identitate bine conturată; remarc doar faptul că e un festival care invită la lectură. Și anul acesta, secțiunea Conferințe/ Lansări de carte a reprezentat un punct forte. Programul anunța lansarea a trei cărți: *Călătorie pe firul Thaliei*, de Tamara Constantinescu, prezentată de Anca Doina Ciobotaru, *Muzici și muze*, purtând semnătura Mariei Zărnescu, însoțită de dezbateră cu tema „Musicalul – extravaganță și teatralitate” moderată de Carmen Stanciu și *Toca1 se povestește*, volum îngrijit și prezentat de Florica Ichim și *Măria sa Teofil Vâlcu*, volum realizat și prezentat de Ștefan Oprea.

Foaierul Teatrului „George Ciprian” găzduiește un stand cu cărți și reviste despre și „cu” ... teatru; biografii, studii, interviuri, cronici, dramaturgie – volumele stau frumos înșiruite în așteptarea lectorului potrivit. Mă las ispășită și îmi asum riscul consemnării volumelor lansate în mod oficial.

Cuvinte cheie: teatru, musical, regie, festival, conferințe